

УДК 69.003.13

DOI <https://doi.org/10.32347/tb.2023.2-39.0204>**Ігор Косминський,**

кандидат технічних наук,

доцент кафедри Машин і Обладнання Технологічних Процесів,
Київський Національний Університет Будівництва і Архітектури,
просп. Повітрофлотський 31, м. Київ, 03037, УкраїнаORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0234-7166>E-mail: kosminskyi.iv@knuba.edu.ua**Андрій Довгаль,**

кандидат економічних наук,

директор ТОВ «ІРМА»,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1300-0192>**ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ КЕРУВАННЯ ЯКІСТЮ БУДІВЕЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ**

АНОТАЦІЯ. В статті наведено вісім основних показників системи менеджменту якості, які дозволяють суттєво поліпшити систему керування якістю будівельної організації. Основні переваги цих показників збільшення прибутку, споживчої вартості, якості підготовки фахівців, підвищення конкурентоспроможності, встановлення взаємовигідних відносин будівельної організації з постачальниками та підрядниками.

Ключові слова: стандарт, система менеджменту якості, принцип, управління якістю.

MAIN INDICATORS OF QUALITY MANAGEMENT OF BUILDING ORGANIZATION

ABSTRACT: The eight main indicators of the quality management system, which can significantly improve the quality management system of the building are given in the article. The main advantages of these indicators increase profits, consumer value, quality of training, improving competitiveness, establishing mutually beneficial relationship building organization to suppliers and contractors.

Keywords: standard, quality management system, the principle of quality management.

1. Постановка проблеми та аналіз останніх публікацій. В умовах сучасної економіки проблема якості є найважливішим чинником підвищення рівня життя, економічної, соціальної та екологічної безпеки. Ця проблема актуальна і для будівельної галузі. В Україні діє система державного регулювання будівельної галузі заснована на її ліцензуванні. Система менеджменту якості визначає рівень якості будівельної організації. Сьогодні в будівельних компаніях керування якістю здійснюється недостатньо ефективно, тому що окремі елементи системи, не відповідають вимогам міжнародних стандартів ISO серії 9000. Для прикладу в ЄС допускають рівень браку не більше 2-3% обсягу від будівельної конструкції, в США такий допуск - 1%, в Японії - менше 1%. При оцінці якості будівництва показники повинні відповідати вимогам споживачів [3]. В даний час ефективні системи якості, що відповідають вимогам ринку, ґрунтуються на визначенні TQM (Total Quality Management), українською мовою - загальне управління якістю. Нові стандарти серії ISO ґрунтуються на восьми основних позиціях TQM.

2. Викладення основного матеріалу. Орієнтація на споживача лежить в основі першої позиції. Зростаючий прибуток і підвищення лояльності споживача є основними перевагами цієї позиції. При використанні цієї позиції вимірюється задоволеність споживачів і результатів діяльності будівельної компанії тим самим забезпечується збалансований підхід до споживача і до всіх зацікавлених сторін [1].

Додаткові конкурентні переваги лежать в основі лідерства, що є другим принципом TQM. Керівники будівельних підприємств повинні своїм прикладом демонструвати прихильність системі якості. Використовуючи цю позицію керівництво підприємства ставить питання управління і контролю якості у вигляді довгострокової політики і місії будівельної організації у всіх виробничих і функціональних підрозділах. Застосування цієї позиції сприяє реалізації максимальних можливостей персоналу і кращому вирішенню завдань якості. Таким чином, керівництво повинно підвищувати якість підготовки своїх фахівців і максимізувати можливість персоналу на краще вирішення завдань якості.

Сутність третьої позиції «Залучення персоналу» в системах управління якістю передбачає, що працівники всіх рівнів складають основу організації, і їхнє повне залучення дає можливість організації з вигодою використовувати їх здібності [3]. Економічний ефект від реалізації позиції може полягати в наступному: зниження собівартості, додаткове залучення, утримання і лояльність споживача; підвищення відповідальності працівників, оптимізація процесів і підвищення їх результативності та ефективності; поліпшення роботи в ланцюзі поставчань; розширення діяльності, підвищення надійності і стійкості організації [5];

Четверта позиція - це процесний підхід. Він розглядає будівництво, як безперервний технологічний процес, в якому бере участь безліч працівників, кожен з яких вносить в нього свій трудовий внесок, і загальний результат роботи залежить від внеску всіх учасників без винятку.

З процесним підходом тісно пов'язаний п'ята позиція - системний підхід, який передбачає поліпшення системи за принципом зворотного зв'язку з виробленням запобіжних дій. Дії, що виробляються можуть приймати різні форми: мотивація працівників, які безпосередньо виконують окремі види будівельних робіт; підвищення кваліфікації працівників; формування робочого персоналу з урахуванням структури робіт; контроль якості матеріалів; забезпечення якісними робочими кресленнями; дотримання технологічної послідовності робіт; дотримання умов приймання і зберігання будівельних матеріалів тощо.

Шоста позиція включає в себе безперервне (постійне) поліпшення. Безперервне поліпшення якості спрямовано на своєчасне задоволення потреб людей, їх очікувань та інтересів. Це забезпечує запас конкурентоспроможності та підвищення споживчої вартості виробленого організацією товару, що сприятливо позначається на економічному становищі, як організації-виробника, так і споживача [1].

Сьома позиція базується на методі прийняття рішень, заснованому на фактах. Виконання позиції вимагає вимірювань і збору достовірних і точних даних, з наступним їх аналізом, що передбачає спеціальну підготовку фахівців для застосування відповідних методів. Спираючись на цю позицію, не можна відкидати значення досвіду і інтуїції в прийнятті рішень, але важливо підкріпити рішення, сформовані на аналізі фактів і звітів.

І остання, восьма позиція - взаємовигідні відносини будівельної організації з постачальниками та підрядниками. Їх взаємовигідні відносини забезпечують обом сторонам найкращі можливості для реалізації та впровадження системи керування якістю. Треба підтримувати обмін інформацією і планами на майбутнє, проводити спільну роботу з чітким розумінням потреб споживачів, з метою поліпшення якості продукції і процесів [4].

Застосування восьми позицій може дозволити будівельним підприємствам, які впроваджують СМК Системи Менеджменту Якості), зайняти лідируючі позиції в очах споживачів і згодом завоювати ринок, тому що ця система здатна забезпечити вигоду всім учасникам, які задіяні в діяльності будівельної організації: замовникам, акціонерам, співробітникам, постачальникам. Якщо ввести СМК в таку організацію, в якій вона не особливо розвинена, можна простежити наступні поліпшення: замовники починають розглядати підприємство, як надійного партнера, внутрішня організація якого відповідає міжнародним вимогам і чия продукція відповідає їх вимогам і очікуванням; власники компаній набувають впевненість і гарантії в прискоренні окупності інвестицій, що в будівельному галузі грає одну з провідних ролей, і, отже, у збільшенні прибутку; співробітники і підрядні організації набувають впевненості в

стабільності і сталості замовлень. З цього випливає поліпшення загального клімату в організації, умов праці та забезпечує більшу ефективність роботи; постачальникам також вигідне співробітництво з організацією, яка застосовує в своїй роботі принципи TQM, тому що це означає для них стабільність замовлень, в перспективі зростання виробництва і надійність у подальшій співпраці [2]. При впровадженні даних принципів у виробництво будівельна організація закріплюється на ринку і набуває стабільність. Таким чином, вона починає виступати гарантом безпеки і стабільності для своїх підрядників, постачальників і замовників.

3. Висновок. Впровадження систем якості та застосування розглянутих позицій на будівельних підприємствах є одним з найважливіших чинників забезпечення конкурентоспроможності продукції та успішного функціонування будівельних компаній.

Список використаних джерел:

1. ДСТУ ISO 9000: 2015 Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів (ISO 9000:2015, IDT).
2. Нікогосян Н.І., Матвієвський С.В. (2015) Аналіз сучасних методів забезпечення якості будівельної продукції. Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин. - Вип. 34. - С. 13-21.
3. Adler U. (2000) SPC in 21st century / U. Adler, V Shper // Proceedings 44th European Quality Congress. – Budapest, Hungary.
4. *Quality management principles and guidelines on their application.* – ISO/TC 176/sc2/n 130-133. – 1997. – 05/09. – 20 p.
5. *International standard ISO 9000(E). Second edition (2000-12-15).* – ISO 2000.
6. Чуприна Ю.А. (2011) Сучасні методи управління якістю у будівництві. Управління розвитком складних систем. - Вип. 7. - С. 135-137.
7. Kerzner H., Wiley J. (2013) Strategic Planning for Project Management Maturity Model. – New York, Sons Inc. – 312 с.
8. В.І. Савенко, С.І. Доценко, С.П. Пальчик, П.Я. Калита та ін. (2018) Менеджмент якості в будівництві і геном ділової досконалості організації : монографія. Київ : Центр учбової літератури. 230 с.

References:

1. DSTU ISO 9000: 2015 Quality management systems. Basic provisions and glossary of terms (ISO 9000:2015, IDT).
2. Nikohosyan N.I., Matvievskiy S.V. (2015) Analysis of modern methods of ensuring the quality of construction products. Ways to increase the efficiency of construction in the conditions of the formation of market relations. - Vol. 34. - P. 13-21
3. Adler, U., Shper, V. (2000). SPC in 21st century. *Proceedings 44th European Quality Congress.* Budapest, Hungary.
4. *Quality management principles and guidelines on their application.* ISO/TC 176/sc2/n 130-133. (1997). 05/09.
5. *International standard ISO 9000(E). Second edition (2000-12-15).* – ISO 2000.
6. Chuprina Yu.A. (2011) Modern methods of quality management in construction. Management of the development of complex systems. - Vol. 7. - P. 135-137.
7. Kerzner H., Wiley J. (2013) Strategic Planning for Project Management Maturity Model. – New York, Sons Inc. – 312 с.
8. V.I. Savenko, S.I. Dotsenko, S.P. Palchyk, P.Ya. Kalita and others. (2018) Quality management in construction and the gene of business excellence of the organization: monograph. Kyiv: Center for Educational Literature. 230 p.